

Datum 2015-11-03
Reg.nr 131-339-15

Avdelning
Analysavdelningen
Handläggare
Aija Sadurskis
08-563 086 03
aija.sadurskis@uka.se

Yttrande över En stärkt yrkeshögskola – ett lyft för kunskap (Ds 2015:41)

Ert diarienummer U2015/04091/GV.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har anmodats att lämna synpunkter på departementspromemorian *En stärkt yrkeshögskola – ett lyft för kunskap* (Ds 2015:41).

Promemorian har bara remitterats till två högskolor. Det är UKÄ:s uppfattning att den borde ha remitterats bredare, och också ha remitterats till Sveriges universitets- och högskoleförbund, SUHF. UKÄ är också kritiskt till att flera av de förslag som läggs fram i promemorian är ofullständigt motiverade. Det gör att detta yttrande begränsas till allmänna resonemang.

UKÄ konstaterar att promemorian innehåller ett flertal förslag som aktualiserar frågan om yrkeshögskolans roll. Avgränsningen mot högskoleutbildningen bör enligt *Yrkeshögskolan* (prop 2008/09:68) vara tydlig. Skillnaden består, enligt propositionen, i att yrkeshögskoleutbildningen (YH-utbildningen) normalt bör vara specialiserad mot ett definierat yrkesområde och vara grundad på faktiskt definierade behov på kort sikt, medan högskoleutbildning har ett betydligt längre perspektiv i förhållande till arbetsmarknadens behov. UKÄ har invändningar mot ansatsen i promemorian. YH-utbildningen är tänkt att vara en utbildningsform som på ett enkelt sätt svarar på arbetsmarknadens direkta behov, men med förslagen i promemorian riskerar arbetsmarknadskopplingen att suddas ut.

UKÄ anser också att skillnaden mellan högskolan och yrkeshögskolan blir mindre tydlig med de förslag som läggs i promemorian. Det gäller inte minst förslagen att YH-utbildning ska kunna ges som fristående kurser, att utbildningsanordnarna ska uppmuntras att delta i internationella samarbeten och att det ska krävas ett självständigt arbete för att få en yrkeshögskoleexamen. Framför allt kravet på ett självständigt arbete innebär ett så pass stort ingrepp i utbildningen att frågan bör utredas betydligt bättre innan något beslut tas och arbetslivets behov bör vara utgångspunkten för utredningen.

För elever som står inför val av eftergymnasial utbildning är det viktigt att förstå skillnaden mellan olika utbildningsformer. Med promemorians förslag kan det bli svårare. Risken för missförstånd ökar dessutom när samma terminologi används inom yrkeshögskolan och den högre utbildningen. I promemorian föreslås att utvärderingar av YH-utbildningens kvalitet ska bli mer omfattande och publiceras för varje enskild utbildning. UKÄ vill lägga till att det är av stor vikt att både utvärderingar av pågående

utbildningar och den inledande tillsynen av utbildningar omfattar den information som utbildningsanordnarna ger om utbildningen, och om arbetsmarknaden för de utbildade.

Högre utbildning i Sverige skiljer sig från högre utbildning i många andra länder genom att den innehåller generella utbildningar och yrkesutbildningar, men som två slags examina. Det kan göra det svårt att förstå det svenska utbildningssystemet. Om promemorians förslag blir verklighet riskerar utbildningssystemet att bli ännu svårare att förstå. UKÄ anser att promemorian borde ha innehållit en analys av konsekvenserna av förslagen för internationella samarbeten.

YH-utbildningen tillkom för att tillgodose arbetslivets behov av kvalificerad yrkeskompetens, ett behov som inte tillgodosågs av högskolans utbildningsutbud. Detta grundläggande perspektiv är, som tidigare nämnts, inte tydligt i promemorian. Det framgår inte heller att företrädare för arbetslivet deltagit i utredningen. Sammantaget ser UKÄ en stor risk för att YH-utbildningens särart försvinner, att möjligheterna att tillgodose arbetsmarknadens behov minskar och att utbildningssystemet blir mindre transparent. Det är oklart vem som välkomnar denna utveckling.

Beslut att avge detta yttrande har fattats av universitetskanslern Harriet Wallberg efter föredragning av utredaren Aija Sadurskis i närvaro av avdelningschefen Annika Pontén och strategi- och planeringsansvarige Per Westman. Verksjuristen Caroline Cruz och utredaren Charlotte Elam har deltagit i beredningen av ärendet.

Harriet Wallberg

Aija Sadurskis